

SLOVENSKI NAROD.

izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ograke dežele na vsegloto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 8 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam pon, velja za celo leto 22 K, za pol leta 11 K; za četr leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor snaša poština. — Na naročbo brez istodobne vpošiljavate naročnine ne se ozira. — Za osananila plačuje se od petrostopne petit-vrste po 12 h, če se osananilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvloč frankovati. — Rokopisi se ne vratajo. — Uredništvo in upravljanje je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravnost naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, osananila t. j. administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je na Vegove ulice št. 2, vhod v upravnost pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Naše sodne in druge razmere.

Iz Ljutomera, 13. julija.
I.

Po pravici pojasnjuje »Slovenski Narod« iznesne justične razmere na Štajerskem. Zdi se, kakor da bi kompetentne oblasti hotele zadušiti vsak pravni čut v slovenskem ljudstvu. Nastajajo res časi, kakor so bili takrat, ko je vsak grajski valpet in birič smel biti in opsovati slovenskega tlačana. Kakor da bi se nalažel provociralo, pošiljajo se v slovenske okraje najbolj zagreni, a najmanje izobraženi sodniki. Razmere v našem okraju že kriče.

Znani dr. Clemenzhizh, s katerim nas je osrečilo poprejšnje pravosodno ministrstvo, oziroma grof Gleisbach še danes ne zna skoro nič slovenski. Zato pa se uraduje tudi z ljudmi, ki ne znajo besedice nemški le v nemškem jeziku. V tem jeziku se obravnava pri tem adjunktu vse, se vodijo preiskave in razglašajo razsodbe. Razne pritožbe rodile so le ta sad, da je postal gospod adjunkt tako konsekventen, da niti besede več s slovensko priča ali s slovenskim obtožencem v preiskavah zaradi hudočestev ne zaprije. Na ta način so potem zapisniki z obtožencem nemški in nemška je tudi obtožnica. Pa tudi voditelj okrajnega sodišča ni bolji. V civilnih pravdah, kjer občujejo stranke samo slovenski, pišejo se nemški zapisniki in celo zaslivanja prič se napisavajo samo po nemški. Tako se torej spoštujejo pri našem sodišču naredbe pravosodnega ministrstva, ki imajo veljavo za naše pokrajine. Misliti bi bilo, da bodejo nadzorovanja, katera se gode od okrožnih sodišč, imela kak vpliv, a gospod Greistorfer ve kakšnega moža ima poslati v Ljutomer na uradno nadzorovanje, da se tem našim vzorodnikom nič zgoditi ne more.

Nič bolje se nam ne godi s političnimi uradi. Pozornost nemške stranke je tako velika, da se brigajo za vsakega uradnega sluga, za vsakega pisarja. Vse mora biti enega mišljenja, vse po enem kopitu, vse nemško nacionalno. Kakšna je kvalifikacija, je postranska reč. Imeli smo dolgo vrsto let glavarja, ki po šest let ni reševal važnih vlog. Kadar je prišla uradna preiskava, morali so dotični akti marširati v kuhanjo. No, končno je bilo že namestniji preveč, a namestu da bi tega nezmožne poslala v pokoj, osrečili so z njim savinjske Slovence; za te je vse dobro. V Ljutomer pa nam je poslal kot šefa moža, ki sam javno prizna, da je strankar, ki se udeležuje demonstrativno vseh voletev proti Slovenscem in ki komandira tudi na volitve cel svoj urad. Za komisarja so nam dali rusinskega renegata, kateri ne zna slovenski, a je zaradi tega tem bolje surov s slovenskim ljudstvom. Pri ljudskem štetju je skoro vsakega gospodarja nahrulil: »Kennen Sie deutsch, in če je dotičnik to potrdil, ga je vpisal za Nemca. Iznebili smo se ga že dvakrat, a vedno se je zopet povrnih. On je zet bivšega župana Schwarza in poslednji je sedaj občinski odbornik in merodajan voditelj nemških prizadev v Ljutomeru. Kako prijetno je to, da ima za okrajnega komisarja svojega zeta. Kako lagoden je ta telefon med okrajnim glavarstvom in med vodstvom nemške klike. Kako ljubi slovensko ljudstvo, pokazal je ta mož koncem pretečenega leta. Slovenskega kmetkega posestnika Bohinca je brez vzroka napadel in ga očitno imenoval »svinjo. Ko pa je dotični vložil tožbo zavoljo žaljenja časti, je moral ta nepristranski ok. komisar slovenskega kmetkega fanta prisiti za odpuščanje. Ob volitvah ni samo sam demonstrativno šel udeležiti se, ampak je skrbel, da je tudi njegova žena

demonstrativno volila, »takih uradnikov se moramo ogibati.

Okrajno glavarstvo je svoj čas opravljalo tudi službo državno pravniškega funkcionarja. A vsled lenobe bivšega šefa so kompetentni uradni poiskali novega funkcionarja. To je bil mož, ki je nekdaj kot igralec potujče družbe, potem kot črevljar, iskal svoje izobrazbe. Končno je postal kot občinski tajnik ljutomerski, zagrizen nemšurski agitator. In ta je postal zastopnik javne obtožbe. Od tistega časa se je udeležil skoro vsakega tržnega škandala. Zgodovina pripoveduje o nekih orgijah v starci pivarni, pri katerih se je na čuden način delalo ekvilibristične vaje. Pri »Sängerfestu« se je sam pretepal in je celo »Domovina« to omenila. A mož je ostal državno-pravniški funkcionar. Kako objektivno se isti izvršuje, se da misliti. Nekateri nemčurški razgrajali so na ta način dobili naravnost patent za škandale.

Če se pritožimo, se nam reče, da denunciramo, a to nič ne de; konec mora biti enkrat temu pašovanju nemčurških zagrizencev v Ljutomeru Skrbeli bodemo polagoma za to.

Parlamentarni položaj.

Po precej hudič debatah je brambini odsek sprejel zakon, s katerim se dovoljuje normalno število vojaških novicev. S tem pa še ni pravzaprav nicesar dobljenega, ker ima tudi parlament še glavno besedo. In tu je neodvisna stranka, katere najradikalnejši člani so izjavili, da se pusti rajši razsekati, kakor bi popustili od svojih način dobiti, in ker večina v Avstriji tudi nimajo proti temu, bi se v normalnih razmerah moral Madjarom posrečiti vroča želja.

Dasi tedaj občutimo na obeh straneh Litve enotnost le kot nekaj prisiljenega in mučnega, najde se vedno dovolj »patriotov«, ki trdnoverujejo, da je usoda Avstrije odvisna od dualizma z Ogrsko, kakor da bi tako prisiljeno skrpana velesila imela res kaj moči in veljave na zunaj. Tu so posebno Nemci, katerim se zdi ohranitev nemškega poveljnega jezika v ogrskih polkih mnogo važnejša kakor obstoj avstrijskega parlamenta in ustave. Na ta način si iščejo Nemci nadomestila za izgubljeno nadvladno doma v Avstriji.

Umestno se mi tedaj zdi, da očrtam pravno zgodbino naše jame, seveda tako kratko, kakor zahteva to okvir podlistka. Povsem natančna, detajlirana slika zahtevala bi seveda celo knjigo. Omejiti se mi je zato le na poglavite momente; a ti bodo — upam — zadostovali, da se pojmi razbistrijo.

Postojnska jama bila je do leta 1818. nezavtorjena in vstop vsakomur prost. Leta 1818. pa je takratni okrožni blagajnik (Kreiskassier) vitez Löwengreif po svoji iniciativi dal pred jamo napraviti vrata in določil za ogled jame vstopnino ter nabirajoči se fond hranjeval. Storil je to brez ingerence od strani države in občine, le iz lokalnega patrijetizma. Ko se je nekaj fonda nabralo, začela se je država zanimati za jamo. Leta 1824. sestavila se je upravna komisija sestojeca iz okrožnega glavarja, okrožnega komisarja, okrožnega inženirja, oskrbnika državne graščine postojanske, občinskega predstojnika, dnevnega blagajnika in aktuarja; delokrog te komisije določila je instrukcija (statut), katero je dejavnost vladila sestavila. Ko je tekom let jamski fond ogromno narasel, začeli so se oglašati lastninski pretendentni: državna domena postojnska, postoj-

nikov, črno-rumenih znakov, cesarske pesmi itd. Kakor Kossuth in Barabas, tako si na tihoma želi Apponyi in Tisza, da bi vse to čimpreje izginilo iz ogrske armade. To priznavajo očitno celo vladni organi.

Avtijski Slovani pač nimamo povoda, Madjare za narodne pridobitve v armadi zavidati ali jim količaj zamerniti, da se zanje borijo z najostrejšim orojem. Ako je dualizem v nevarnosti že zaradi odstranitve nemškega jezika in črno rumenih znakov iz ogrske armade, potem je itak bolje, da čimpreje likvidira. Sicer pa tudi Slovani sploh ne vemo, čemu bi se ogrevali za dualizem. Naši slovenski bratje so itak že pri dualističnem razmerju izročeni v popolno milost in nemilost Madjarov ter se jim slabše sploh ne more goditi kakor se jim že godi. Kar se pa tiče gospodarske strani, pa je že itak dovolj jasno dokazano, da nas Ogrska le izkoršča.

Ves boj, ki se organizuje dandanes na Ogrskem, meri pa le edino na razrušitev dualizma. Posl. Kossuth zbira vse ogrske poslance brez razlike strank k skupni konferenci za gospodarsko neodvisnost, dočim zbira Barabas svoje »vojščake« za boj proti enotnosti armade. Tu sta tedaj dve vprašanja, ki jih hočejo Madjari na vsak način dobiti, in ker večina v Avstriji tudi nimajo proti temu, bi se v normalnih razmerah moral Madjarom posrečiti vroča želja.

Dasi tedaj občutimo na obeh straneh Litve enotnost le kot nekaj prisiljenega in mučnega, najde se vedno dovolj »patriotov«, ki trdnoverujejo, da je usoda Avstrije odvisna od dualizma z Ogrsko, kakor da bi tako prisiljeno skrpana velesila imela res kaj moči in veljave na zunaj. Tu so posebno Nemci, katerim se zdi ohranitev nemškega poveljnega jezika v ogrskih polkih mnogo važnejša kakor obstoj avstrijskega parlamenta in ustave. Na ta način si iščejo Nemci nadomestila za izgubljeno nadvladno doma v Avstriji.

nina. S tem patentom je tedaj tudi prenehala takozvana vrhovna last državne domene postojnske in vsled tega iz veljave stopila gori navedena najvišja odločba od 27. aprila 1848, ki je kratkomo izrekla, da je postojnsko jamo smatrati kot last državne domene postojnske in da se dohodki jame smejo le v svrhu jamskih interesov porabiti. Izvor in opravičbo te odločbe iskati je v tem, da je takrat bil ves teren, v katerem se jama nahaja, v takozvanu vrhovni lastnini (Obereigentum) državne domene; prebivalci Postojne in sosednih vasi pa so bili podložniki te domene in so imeli takoimenovano vžitno lastnino (Nutzungseigentum) ter so v znak svoje podložnosti moralni plačevati razne pristojbine. V gospodarskem oziru bili so ti podaniki pravi lastniki dotičnega sveta, razloček med vrhovno in vžitno lastnino je bil le političnega pomena, izraz in znak podložništva in gospodstva. Te razmere pa so se korenito spremenile. Še tisto leto (1848) odpravilo se je s cesarskim patentom od 7. septembra, št. 1180 razmerje podložništva (Untertänigkeitsverhältnis) in odredilo razberenje vseh zemljish ter izreklo, da ima odslej veljati vsa vžitna lastnina kot neomejena prosta last.

In proti takim tendencem ni čudno, da stoje očitno ali skrivno na braniku vsi ogrski ljudski zastopniki. Seveda gre prva v bitko neodvisna stranka pod vodstvom posl. Barabasa. V rezervi pa stoje pripravljene vse stranke. Bojni načrti so prav ednostavni. Debata o programu ministrskega predsednika se bo še nadaljevala, dokler bo sploh še kaj govornikov na razpolago, oziroma dokler bo imel kdo kaj povedati. To bo trajalo še ves ta mesec. Potem pride na vrsto indemnitetna predloga. Pri tej se bo nastopilo že z javno obstrukcijo ter se bo bojevalo, dokler bodo bojevni mogli zdržati, vsekakor dalj kot — Khuen Hedervary na krmilu.

Baron Benjamin Kallay.

Čudna usoda je hotela, da je skupni finančni minister in vrhovni upravitelj Bosne in Hercegovine premil rayno na 25. dan, odkar je prikralaka avstro-ogrška armada v te dežele. Doživel je starost 64 let. Pokojniku se gotovo ne more odreči, da je storil v četrstotletju marsikaj za civilizacijo teh pozabljenih pokrajin na Balkanu; ravnotako pa je tudi gotovo, da je imel dovolj napak, ki so jih morali skušati Slovani v Bosni in Hercegovini. Saj je imel pridevek »satrap Bosne« ter se me je očitalo, da je njegov edino kulturno delo streljanje golobov v toplicah Ildže. Imel pa je prednost, katere najbrže njegov naslednik ne bo imel, da je znal slovenske jezike ter poznal koliko toliko razmere na Balkanu iz lastnega prepričanja. Dasi rojen Madjar, naučil se je ruščine, srbičine, turščine in rumunščine, posebno v letih od 1869 do 1875, ko je bil generalni konzul v Belgradu. Spisal je tudi zgodovino Srbijske in dolgo razpravo o ruski orientirni politiki. Po letu 1879 je bil prvi sekcijski načelnik v zunanjem ministrstvu. Po Haymerlejevi smrti je vodil nekaj časa samostojno zunanjou politiko. — Mnogo se ugiba že sedaj o njegovem nasledniku. Ako bi ne bil Khuen He-

LISTEK.

Čegava je Postojnska jama?

O svetovnoznanosti postojnski jami se je v zadnjem času mnogo pisalo. Največ pozornost vzbudil je članek švedskega pisatelja Wickströma, ki je znamenitosti in krasoto jame opisal tako vznoseno in navdušeno, kakor dozdaj malokdo, ki pa je tudi grajal, kar je graje vredno. Grajal pa je sloviti ta pisatelj nedostatno, napačno upravo jame ter vzkliknil: »Kako je mogoče, da ta jama tako malo nese? Upravičenci s težavo zmagujejo davke; pred seboj v postojnski jami pa imajo zaklad, ki bi jim moral milijone nesti.« Vzroke tem nedostatkom je Wickström bistrom pogledom takoj pogodil: Birokratična uprava je kriva. To upravo prenašajo Postojnčani z nekako fatalistično apatijo že desetletja, akoravno je vse prepričano, da je nezdrava, bridka in krivična ta sužnost. Otresli se bi vsi radi te mire, a nikdo ne ve kako. Manjka pač jasnih pojmov, jasne vednosti o zgodovini in o pravnem razmerju, v katerem se jama nahaja.

vasi. In ta odslej edina popolna last obsegata, kakor vsaka last ne samo površje ampak vse, kar je nad in pod njim, tedaj tudi jamo. Ta last pa je takrat bila skupna ter so nje deležni bili posestniki iz Postojne in iz vasi Veliki otok, Studeno, Stermca in Zagon. Zakon od 5. julija 1853, št. 130 državnega zakona odredil je odpravo in razdelitev takih skupnih pravic. V smislu te postave je deželna komisija za od kup in regulacijo zemljishkih bremen z razsodami od 12. maja 1864, št. 238, od 12. maja 1865, št. 740, od 30. novembra 1866, št. 2976 in od 25. septembra 1868, št. 2635 vso planino takoimenovano »goro« obsegajočo nad 2000 oral med upravičenega razdelila in so pri tem posestniki iz Postojne prejeli v prost, neomejeno in popolno last med drugim tudi laštisti kompleks, ki se razprostira nad postojnsko jamo. Ta kompleks tvori od tedaj zemljeknjično vlogo št. 84 kat. obč. Postojna. Na tej vlogi vknjižena je lastninska pravica na ime »Marktgemeinde Adelsberg«, kar pa je — kakor v gori navedenih razsodbah izrečeno — samo jezikovna abbreviatura za »Innsassen des Marktes Adelsberg«.

(Konec prih.)

dervary prevzel ogrskega ministrstva, prišel bi sedaj gotovo na Kallayeve mesto. Govori so tudi o bivšem ministrskem predsedniku Szellu, kar pa ni posebno verjetno, ker je ravno Szell bil najhujši protivnik okupacije Bosne in Hercegovine. O Kallayevih slabih lastnostih še spregovorimo.

Politične vesti.

O položaju je govoril v nedeljo v Žižkovu pri Pragi posl. Herold. Med drugim je rekel, da je dr. Körber sicer ostal, toda znano je, da je ostal le vsled tega, ker se ni nihče našel, ki bi bil hotel dalje vleči zavoženo notranjo politiko. Odstop dr. Rezeka pomeni za Körberjevo vlado hud udarec. Češki poslanci so se s tem prepričali, da se ne morejo ali ne smejo izpolniti pogoji, pod katerimi bi Čehi pripustili parlamentarno rešitev nagodbe. Takoj pri sestanku državnega zbora se bo pokazalo, da brez zadoščenja Čehom ni mogoča ne nagodba ne brambna predloga. Čehi bodo le za dragoceno jamstvo opustili boj z najostrejšimi sredstvi.

Dr. Rezek pri cesarju. Včeraj je prišel dr. Rezek v ISL, da se poslovi v avdijenci pri cesarju. Na cesarjevo željo je poročal o narodnostnih razmerah na Češkem in o mnemu češkega naroda ter parlamentarnega zapostva. Cesar se je kazal Rezku ves čas zelo naklonjenega ter ga končno povabil k dvornemu obedu.

Češko-nemške spravne konference se pripravljajo za mesec avgust, ker se začetkom septembra že zopet sklice državni zbor.

Združena hrvaška opozicija je sklicala na dan 15. avgusta v vseh 80 volilnih občinah ljudske shode, da zavzame stališče proti spremenjeni politični situaciji ter da izvoli odposlance za narodno skupščino, ki se skliče meseca septembra v Zagreb.

Izgredi v Velikem Varadinu. Socialne demokrate je pred shodom posl. Barabasa razkazilo, ker so prišli rumunski delaveci z narodno zastavo, ki je imela napis: Živel Franc Kossuth! Socialni demokratje so napadli Rumune, raztrgali zastavo, ter hudo pretepli zastavanošo. Pozneje so napadli liberalce, katere sta pripeljala bivši poslanec Örley in njegov zet Misko. Zadnjega so grozno pretepli ter mu polomili več kosti. Policeje so naskočili z opeko. Priti je moral bataljon vojakov. Razun že imenovanih so težko ranjeni širje vojaki, dva policaja in dva demonstranta.

Imen dan srbskega kralja Petra se je obhajal v nedeljo z velikimi ljudskimi veselicami. Ministrski predsednik Avakumović je čestital kralju v daljšem govoru ter rekel, da je narod prepričan, da se bo pod vlado kralja Petra utrdil monarhični sistem. Kralj je izrekel upanje, da se bo združenim močem vseh posrečilo, napraviti Srbijo močno, zadovoljno in srečno.

Ministrska kriza na Srbskem. Finančni minister Veljiković je odstopil, ker se je budget vsled povišanja v armadi znatno prekoračil. Vsled tega je nastala ministrska kriza.

Zarota srbskih častnikov. V neki srbski obmejni garniziji so zaprli nekega poročnika, ki je grozil polkovniku Mašinu. Pri hišni preiskavi so našli pisma, ki govore, da se je 12 srbskih častnikov zavezalo maščevati smrt kralja Aleksandra.

Bolgarija retirira. Bolgarska vlada je na celi črti vstavila vojne priprave. To se je storilo ali na prigovaranje velesil ali pa vsled tega, ker je turška vlada obljubila, da se ne bo dotaknila privilegija bolgarske cerkve in šole v Macedoniji.

Katoliški uzori.

(Dalje.)

Tudi koncil v Baslu ni mogel nikake reforme v cerkvi izvršiti. Največ svoje pozornosti je posvetil obnovitvi cerkvenega edinstva, a pravzročil je samo nov razpor. Koncil je namreč sebi pripisoval večjo avtoriteto, kakor papežu, papež Evgen IV. pa se je zopet postavljal nad koncil, tako da je koncil papeža Evgena odstavil in volil druzega papeža.

Na koncilih v Pisi, v Kostnici in v Baslu se za potrebe reforme

največ zaradi tega ni ničesar storilo, ker se je na njih bil boj med papeži in škofi. Episkopalna politika je končno podlegla in zmagal je monarhično-papežki sistem. Ti koncili so pa tudi doprinesli dokaz, da so bile reforme, primerne duhu tedanjega časa, na podlagi vladajočega cerkvenega sistema, sploh nemogoče. Kar se je namreč sklenilo, je bilo malenkostno in brezpomembno. Naravno je, da se je vsled tega nasprotje med cerkvenim sistemom in med reformatičnimi idejami vse bolj poostrolo, dokler ni zmagal prepričanje, da je v rimski cerkvi sploh vsaka zdrava reforma nemogoča in da je samo zunaj rimske cerkve spas od duhovniškega tiranstva.

Kajti v prvi vrsti se je odporedoval proti temu, da tvori samo duhovščina cerkev, verniki pa nimajo v cerkvi nobene pravice. Angleški Lolardi, nasledniki Wyclifovi, so zavrgli duhovniško gospodstvo in se pri tem sklicevali na sv. pismo, na Češkem pa je husitstvo učilo, da tvorijo duhovniki in verniki skupaj cerkev, duhovniki sami pa da nimajo nikake oblasti.

Sovraštvo proti duhovniškemu gospodstvu je prešinilo tudi malomešane in kmete. V kmetiških puntih so se kmetje sklicevali na apostolske občine in zahtevali, da se vsa premoženja enakomerno razdele. Najboljše sredstvo za razširjenje komunističnih naukov je bilo sv. pismo in kmetje so je tudi marljivo izrabljali in zahtevali so, naj se konfiscirajo duhovniška posestva, naj se odpravijo pristojbine in bera in naj se duhovnikom da stalna plača, naj se zaprosi samostani, naj se odpravijo cerkvena sodišča, spoved itd. itd. Na koncilih so mislili na reforme v okviru cerkvenega sistema, narodi pa se niso držali tega sistema in zahtevali korenito premembo. Dosegli je sicer niso, ali uglasili so pot — reformacijo.

(Dalje prih.)

Izlet ljubljanskega „Sokola“ v Cerkle.

Preko štirideset Sokolov je nastopilo na postajališču Homec v red. Krasno jutro. Krog snežnobelih vrhov Kamniških in Savinskih planin vijejo se lahne meglice. Ves panorama Karavank in Julijskih alp s svojimi ostro začrtanimi robovi pošilja ti svoje pozdrave. Na zahod pa ti jemlje vid rumeni ljubljansko polje, ki iznad njega veselo svojo pesem žvgroljivo škrjančki, a odgovarja jim skromna prepelica svoj pedi ... V krasni tej sredini koraka kar preko polja in njiv ljubljanski »Sokol«, prsi se mu širijo, globoko diha v se sveži zrak, in začuvana še bolj na kviško poprime staro častitljivo zastavo svojo in trobentaci še veseljše trobijo koračnice svoje ... Prva vas Moste nas sprejme v znamenu trobojnici. Ljubljasto vre iz hiš in koč, mamice jemljo otročiče v naročje, ter jim kažejo »slovenske soldate«, pa »živio« »nazdar« sem in tje. Pred starodavno Komendo radostno presečenje. Deželni poslanec gosp. Andrej Mejač zbere krog sebe venec slovenskih dekle, može in župane svoje okolice — med njimi je vrlj župan Svetlin, slavnoznan izza znane dr. Šusteršičeve žlindra pravde proti tej slovenski korenini — ter z njimi hiti nasproti Sokolom. V zbranih besedah pozdravlja g. deželni poslanec Sokole, proslavlja idejo sokolsko borečo se za čast in slavo slovenske domovine. V iskreni besedi zahvali podstarosta br. dr. Ravnhar g. deželnega poslanca na prisrčnem vzprejemu. Dekleta pripomočitev na prsi Sokolom, a gosp. deželni poslanec ter ljubeznična njegova gospa soproga jih že vabijo k bogato obloženim mizam ... Tako naglo poteka čas. Brat podstarosta pripaja gostitelju dež. poslancu Mejaču. »Vzlič viharjem, ki danes razsajajo po slovenskih, posebno kranjskih krajinah, kjer si stojita nasproti brata dva v sovraštvu in srdi, ne smemo zabiti rodu svojega, ki umira in izdiha bolno svojo dušo. Temu bolniku pred vsem je namenjeno sokolsko delo in kjer koli srečamo rodoljuba, ki je z namenih misli in čutil, prožimo mu desnicu svojo ter ga pritisnemo na srce kakor brata brat. Takega rodoljuba nam je predstavil danes g. deželni poslanec Mejač v svoji osebi. Prožimo mu torej desnico svojo in želja naj se ureniči, da na tem potu srečamo se vedno in mnogokrat ...« Še par slovenskih pesmi in že korakajo Sokoli proti svojemu cilju. V prijaznem Zalogu iznenadi Sokole napad iz zasede ... šopki so ter navdušeni pozdravi ... aranžerka tamponja gospica učiteljica.

Hudo že pripeka izpod neba, ko nam Cerkle pošiljajo prve svoje prijazne pozdrave. Na visokih mlajih, postavljenih od narodnih cerkljanskih fantov, vihajo slovenske trobojnice.

Nasproti pa hiti cerkljanska požarna bramba. Nje načelnik nevraščeni g. Barle v moških domačih besedah pozdravlja današnje ljube goste cerkljanske fare.

Pred slavolokom — — toda kaj pomenja to — — napis na njem »dobro došli Sokoli ves zamazan, skoro nečitljiv. Zgodilo se je bilo — **hudodelstvo**, kakrnega slovenskega zgodovina menda še ne poznata.

V Cerklih je Sokola pričakal — sovražnik. Kak sovražnik, se vprašuje? Ali so morda koroški Nemci pridrli ta dan preko Grintovca v izključno slovensko občino? Ali je morda bronogi irredentar vdril preko Trbiža? Nič od tega. Drugih sovražnikov vendar Sokol, slovensko društvo, narodni bojevnik proti narodnim sovragom imeti ne more. Pač... nemila usoda iztaknila ga je v osebi cerkljanskih — kapelanov. Čim sta bila zaznala, da ljubljanski »Sokol« namerava polejeti v Cerkle, pričela sta posebno eden izmed njih, ki menda čuje na ime Kos in ki ima baje že dokaj temno preteklost za »seboj — divjo gonjo zoper namezavani izlet. Hitela sta od hiše do hiše, ščuvala ljudi zoper Sokole, češ da prihajajo kriivo vero — ipsissima verba — učit, bog ne daj hoditi jih sprejemati, bog ne daj hoditi gledat telovadbo »pojdite rajši v **gostilno**« ... Tako, torej v gostilno, sev korajše se napit, da se požene slovensko društvo s kamnenjem in poleni — in tem se je tudi faktično pretilo včeraj — tja, da koder je bilo prišlo, saj za krivočerka ni drugega sredstva ... Čudno, sicer tako rohnte zoper goštine »te hudičeve hiše«, kjer ljudstvo pigančuje, kjer piganost rodi druge grehe ... toda ta dan so bili v naprej že absolvirani in odpuščeni vsi ti grehi, samo da Cerkljani ne storijo naglavnega greha zoper — sv. Kosa, gledat in poslušat hoditi Sokole, narodno stražo našo. Silovito hujskanje je imelo — pa tudi le z trenotek kakor hočemo videti — uspeh. Pomazan napis na slavoloku ter ulice cerkljanske prazne občinstva. Ta nečuveni zlodin se je dogodil 12. julija anno domini 1903 proti slovenskim Sokolom s strani — hočemo li izreči besedo, ne da bi je omadeževali — Slovencev. Toda dovolj rekriminacij, dan je bil prelep kakor da bi hoteli spomin nanj le z najmanjšo senco še temnit!

Pred slavolokom nas je pričakal cvet cerkljanskih dekle na čelu jim gospica Vavkova, ki je po krasnem nagovoru br. podstarosti izročila velik šopek cvetlic. Gosp, nadučitelj Kmet kakor domačin pozdravlja »Sokol« takoreč v imenu županije cerkljanske. Velečasten ta vzprejem zahvali podstarosta br. dr. Ravnhar, češ, da ga vzprejme kakor priznanje svetosti sokolskih idej, tako priznanje pa je znak, da je v sreči, ki nas tako sprejemajo, doma narodni ponos, narodna zavest.

Pa še nekoga smo pozdravljali tam ob slavoloku. Z navdušenjem gledamo na moža v sokolski obleki, častni član je ljubljanskega »Sokola« župan ljubljanski g. Ivan Hribar, ki nas kar naravnost odvede na krasno posestvo svoje, v gostoljubno svojo hišo, kjer nas vzprejemo ljubeznična gospodinja gospa Milica Hribarjeva, sinaha Berta dr. Hribarjeva ter gospici Šenekovičevi. Postrezajo nam z izbornim zajutrom.

Ob skupnem obedu, ki ga je izborno pripravila gospa Vavkova, je napitnica sledila napitnici. Radošen odmer je sosebno dobila napitnica podstarostva br. Ivanu Hribarju, nepozabnemu bivšemu starosti ljubljanskega »Sokola«. Hvaležnim srečem spominja Hribarjevih zavslug za ljubljanskega kakor za slovenskega »Sokola« sploh. Župan Ivan Hribar v na pol šaljive, na pol resnem govoru govoril o vplivu sokolstva na človeka. Lepo, stvarno besed spregovori br. Ivan Podlesnik — delu sokolskemu.

Tuda čuj, godba! Vse hiti gledat novih prišlecev. Vrli gorenjski »Sokol« je, na čelu mu starosta br. Ciril Pirc; spremlja ga mesšanska godba kranjska. Živahnost postane vrvanje na Vavkenovem vrtu. Z gorenjskim »Sokolom« naraste četa sokolska na preko 70 članov. Nakrat je vse polno občinstva skupaj, ne samo kranjskih meščanov, ampak še — cerkljanskih občanov. In pridej cerkljanski fantje pa dekleta cerkljanska. V posebnem nagovoru jim pripaja podstarosta ljubljanskega »Sokola« kakor kučegazda. Ponosno zrejo fantje, ko jim odkažemo mesta v svoji sredini, dekleta pa tudi mine strah, videvše, da ne grizemo.

Na stotine ljudstva že spremlja Sokole na telovadis, Požarna bramba zagradi telovadni prostor, godba zadrža sokolsko koračino in že prikorakajo čili telovadci prožnih koračkov. V tem stopi podstarosta br. dr. Ravnhar na telovadno mizo ter

prične v poljudnih priprostih besedah mnogobrojnemu narodu razkla dati pomen sokolstva, pomen in na men njegovih idej. A da je ljudstvo umelo govornika, dokazovalo je vedno burneje pritrjevanje njegovim besedam. In ko vpraša govornik, je li nauk ta, ki ga hočemo širiti med narodom slovenskim, podoben »krivi veri«, mu je odgovor stoteri »ne, nikakor ne!«

Zivahna pohvala spremlja telovadbo gorenjskega ter ljubljanskega »Sokola«. Prvi nastopa z eno vrsto na drogu in bradi, ljubljanski s prvo vrsto na drogu in bradi, z drugo na bradi in konju na šir, z obema pa kaj efektivno na mizi. Telovadbo je tudi s strokovnega stišja pohvalno oceniti, posebno ako abstrahujem od neznotesne vročine ter neprikladnega prostora, kjer je solnce telovadcem sihal naravnost v obraz. Sicer pa je »Sokol« hvaležen gospoj Vavkenovi za prepuščenje travnika telovadcem, zakaj tudi v tem pogledu nam je hujšanje kapljanov odjedlo dva že najeta bivša prostora.

Le malo časa nam je preostalo še po telovadbi. Prišedši zopet na Vavkenov vrt nazdravlja podstarosta br. dr. Ravnhar bratskemu sošetu gorenjskemu »Sokolu«; takoj se oglaši k odgovoru starosta brat Ciril Pirc. V krepkih jedrnatih besedah govori za resnično delo v narodu slovenskem. Končno nazdravlja ljubljanskemu »Sokolu« ter njega podstarosti. Br. Ivan Podlesnik pripiva telovadcem in da na njihovim nujivima voditeljima načelniku gorenjskega »Sokola«, br. Evgeniu Sajovicu, ter podnačelniku ljubljanskega »Sokola«, br. Kanadretu.

Ura ločitve nas na vozovih odpelje v Kranj. Z godo na čelu čvrsti in čili korakamo že v pozni uru ob 1/10 v mestu. Kratek odpočetek pri Majorju, potem pa v brzem koraku na kolodvor. Se enkrat stisnemo desnici si z gorenjskim »Sokolom« in — lep, krasen dan ostane le še nepozaben nam v spominu! Res, cerkljanski izlet je eden najznamenitejših izletov ljubljanskega »Sokola« in menda nas ne varajo oči in sluš, ako trdim, da je tudi vspeh na — naši strani.

Zveza slovenskih pevskih društev.

Slavnim pevskim društvom, ki so doslej svoj pristop k »Zvezzi slovenskih pevskih društev« prijavila osnovnemu odboru v Ljubljani.

Podpisani osnovnemu odboru se usoja slavnemu društvu naznaniati, da se vrši **ustanovna skupščina** »Zveze slovenskih pevskih društev« v nedeljo, dne 19. julija 1903 v Ljubljani ob 1/10 uri dopoldne v dvorani »Glasbene Matice« (Vogove ulice štev. 5) II. nadstropje. Glavni namen skupščine je volitev upravnega odbora, da »Zvezca« začne svoje delovanje. Ulijudo prosimo, da v smislu pravil zanesljivo pošljete enega pooblaščenega zastopnika Vašega društva, ki bo na skupščini zastopal Vaše društvo in v njegovem imenu izražal nazore, želje in nasvetne o delovanju »Zvezca«. To svrhu naj se slavno društvo prej na podlagi pravil posvetuje. Če jih hoče na skupščino več priti, so dobro došli; a ker je vsa stvar interna brez vsake slavnosti, zadošča poedinec, ki pa naj bo o pravilih »Zvezca« in o željah slavnega društva poučen. Društvo lahko zastopa vsak slavnega društva in neobhodno potrebno, da bi prišel sam predsednik, pevovodja ali kak odbornik. Nazznamo Vam nadalje, da so doslej »Zvezca« pristopila sledenja slovenska pevska društva, ki jih navajamo, kakor so se priglasila:

1. Pevsko in glasbeno društvo v Gorici. 2. Pevski zbor bratovščine sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu v Trstu. 3. Slovensko delavsko pevsko društvo »Slavec« v Ljubljani. 4. Pevsko društvo »Kolo« v Trstu. 5. Bralno in pevsko društvo »Mariabor« v Mariboru. 6. Pevski zbor »Narodne čitalnice« v Gorici. 7. Pevsko slovensko društvo »Lira« v Kamniku. 8. Pevsko društvo »Ljubljana« v Ljubljani. 9. Pevsko društvo »Zvon« v Smartnem pri Litiji. 10. Pevski zbor »Narodne čitalnice« v Kranju. 11. Slovensko pevsko društvo v Trstu. 12. Pevski zbor »Glasbene Matice« v Ljubljani. 13. Dolenski pevsko društvo v Rudolfovem.

Dnevnini red ustanovne skupščine: 1. Poročilo osnovnega odbora. 2. Posvetovanje o delovanju »Zveze slovenskih pevskih društev«. 3. Volitev upravnega odbora. 4. Raznotost.

V Ljubljani, 10. julija 1903

plavice, ki so znak vsenemškega mišljenja, kakor je marjetica znak italijanske iredente. — V tem ko je redar zapisoval imena udeležnikov, je prišel neki nadporočnik in je vojake spolil domov. Policijs je to mirno dopustil, menda iz prevelikega respekta pred oficirsko uniformo, dasi bi moral vedeti, da se noben oficir na svetu nima vtikati v njegovo uradno poslovanje. Vojaki so odšli, ne da bi jih bil mogel redar zapisati. Pri tem pa ne ostane. Zahtevamo, da se ti vojaki kaznjujejo. Ne radi maščevanje, nego da se drugič kaj takega več ne primeri. Še tega nam treba, da bi nam nemški vojaki v Ljubljani kazali svojo nemško nestrpnost.

Kaj je z novim župnikom v Starem trgu?

Iz Starega trga pri Ložu se nam piše: Pričakovali smo, a do danes zmanj čakali! Seveda, novega gospoda župnika! Torej, bode li že enkrat konec temu neznošnemu čakanju ali ne? — Se li slavna c. kr. vlada kot — patron naše fare morda boji nastopiti napram škofu Bonaventuri? Tako velika fara, kakor je ravno naša in je sedaj že e 1½ leta brez župnika. To vendar ne gre! Da, da, še vedno se šopiri gospod Peter Hauptman po našem župnišču, kot župni upravitelj in se čuti že čisto na gorkem. Slavna c. kr. vlada, kaj pomeni vendar tako dolgi termin? Ali nismo mogoče še zadosti dokazov doprinesli in pokazali, da ne simpatiziramo s kaplanom Petrom? Torej tak kaplanček, kakor je ravno on, tako zvita lisica, ki je zmešal našo nekdaj tako uzorno faro — kakor ričet in fižol — in tak naj bi bil še naš višji farni duhovnik? Ne, to ne gre in se ne bode mirovalo poprej, dokler se ne bo kadilo za njim, ki je vse prej, nego duhovnik! Ako ne bode drugače, no — saj niso daleč Ricmanje. Čuje se tudi, da se gospod Peterček te dni zelo jezi in da je zelo nervozan postal, ker mu ta »šmentani Slov. Narod« take preglavice dela! Da, take preglavice — da sta poslaia on in gošodična Zofija Vesel zopet dva zvesta pristaša v Ljubljano »fetata« za njega! Toda nič hudega, nič se ne bojte, gospod Peter, — vsaj piše »Slovenski Narod« le golo istino — in ni tak, kakor Vaš lažnjivi »Slovenec«, kateri nima drugega, kakor polna usta laži! »Molite za mē tretjerednice in devičarce«, javkate proti istim in jim pravite — kako grdo da laže »Slovenski Narod« čez Vas in čez..., ter da je vsega tega krije le »gospod kaplan Jože«!!! Bodil Vam torej po vedano na vsa usta, da ni imenovan kaplan prav nič v zvezi s temi dopisi ter mu ne morete prav ničesar predbacivati! Da bi bili Vi tako mirni, kakor je gospod »Jože«, ali od Vas spodrinjeni kaplan »Janez«, koji je bil še celo telegrafično pred kratkim prestavljen — prosili bi govoriti vsemi za Vas. Toda na tak način Peter, upamo da ne boste dolgo več tu kaže pihali! Pravite tudi, da ni nobeden drugi krije, kakor Vaš g. kolega Jože — ako konzum peša! Kako rafiniran načrt zopet! Kdor zna, pa zna! Sedaj ko ste se istega še »pravočasno« izognili, kaj ne, hočete pa na druge krije naložiti? Upamo pa, da se tudi pri nas uredni star pregovor »kdo drugim jamo kopljje, sam v isto padel« Ravno tako bode treščilo v Vaš »konzum« — pa kmalu. Da, mislili ste vse tukajšnje trgovce in gostilničarje uničiti, toda pravični Bog — ozrl se je tudi milostno na »narodnjake« ter pustil — pravičnim potom »konzum« hirati. Kaj ne, gospod Peter, da je tako? Človek obrača — Bog pa obrne! Ne boste vendar tako neravnini, gospod »župni upravitelj! Kdaj pa gresta vendar zopet na lov? Kaj ne, kako dobro Vam stori sveži zrak v gozdu? Posebno seveda, ako se prenočuje s »kakšno lepo punčko« — kakor ..., pa vsaj dobro veste, kdo in kedaj — da je bilo, kaj ne? Da, prav lepo življenje! Marsikdo Vas je že zavidal, prav res vsega v oblici, — povrhu tega pa še d....

»Zum Zeitvertreib! Temu bode pa tudi tukaj enkrat konec in tudi Vi — vsaj upamo tako, zapeti boste morali v slovo »adijo, pa zdrava ostani!...! — Ne Jože in ne Janez, ampak farani

— **Odhodnico** priredi ljubljansko učiteljstvo jutri v sredo 15. t. m. svojima tovarišema gg. Gangl in Vrablu »pri Čončku« (ne pri Alešu na Ježici, kakor je bilo pravno določeno) Začetek ob 7. uri zvečer. K tej odhodnici so vabljeni vsi prijatelji in znanci zgoraj navedenih gospodov.

— **Slovenskim odvetniškim in notarskim uradnikom** se z oziroma na mnoga vprašanja naznanja, da se bode vršil občni zbor II. skupine našega društva meseca vinoteka t. l. v Ljubljani, ob kateri prilikl se priredi tudi plesni venček. Za odbor Josip Chri stof, odvetniški solicitor.

— **Okr. učiteljska konferenca za kranjski okraj v Kranji** se vrši dne 16. julija t. l. ob polu 10. uri dopoldne v telovadnici c. kr. višje gimnazije.

— **Solska izvestja.** Prva mestna petrazredna deška ljudska šola v Ljubljani, ki je imela pet vzpredneje štela koncem ravnokar sklenjenega leta 541 učencev. V Ljubljani jih je stanovalo 430, izven Ljubljane pa 111. Prav pridno je obiskovalo šolo 530 učencev, pridno pa 11. Za višji razred sposobnih je bilo 389, nesposobnih pa 111 učencev. Ukovino je plačalo celo 49, polovično pa 47 učencev. Za vstop v srednjo šolo se je oglasilo 86 učencev. Na zavodu je bilo razun voditelja 8 stalnih in 5 pomočnih učnih oseb.

— **Nesreča.** V Dolenji vasi pri Selcih je tesarski pomočnik France Vrhunc padel raz ostrešja 7 metrov globoko in se pri tem na desni strani telesa tako poškodoval, da mu je vsa ta stran nerabna. Vzrok takim nesrečam so mojstri po deželi, ki premalo skrbje za varnost delavcev, kar je bilo ravno v tem slučaju.

— **Zanimiva sodna obravnavo** bo dne 22. t. m. v Mari boru. Obrajanalo se bode namreč o znanih sleparijah v konsumu v Marenbergu.

— **Skomine celjskih Nemcov.** Ker se bližajo nove volitve v celjski okraji zastop, vohajo Nemci okoli vseh voglov, kako bi še spravili v odbor katerega svojih. Dosedaj je volilo mesto Celje izmed 10 zastopnikov v skupini mest in trgov 6 zastopnikov, kar pač odgovarja razmerju prebivalstva in davčnih bremen, dočim ima trg Št. Jurij dva, Žalec in Vojnik pa po enega zastopnika. In ta dva zastopnika slovenskega trga Št. Jurja sta nemškim Celjanom kaj na poti. Zaradi tega je v zadnjih sejih mestnega sveta predlagal znani olikanit plijavalec na slovenske dame, Italijan dr. Negri, naj se graško namestništvo in deželnih odbor naprosita, da se odvzame Št. Jurju en zastopnik ter se da Celjanom. Utemeljevanje je bilo seveda pristno »celjsko«, saj pa tega tudi treba ni, ker naprošeno inštanci itak preraidi Nemcem ustrežete. Sicer pa bodo Nemci še vedno v nedogledni čaljavi za večino priokrajnem zastopcu celjskem, ako se jim tudi posreči odjeti slovenskemu trgu enega zastopnika.

— **Izpred sodišča.** Kazenske obravnavne pri tukajšnjem dežodišču. 1. Na 12 dni strogega zapora in na 10 K denarne globe je bil obsojen Franc Golob, posestnikov sin v Volčjih njivah, ker se je, kakor sam priznava, hotel odtegniti vojskemu naboru s tem, da jo je hotel popihati v Ameriko. Tudi je aretujočemu stražniku na južnem kolodvoru izpovedal napačno ime in mu je v to svrhu pokazal na tuje ime se glasčki potni list. 2. Marija Šinkovc, bivša delavka v tobačni tovarni v Ljubljani, je tekom svojega službovanja kot prodajalka v Elsnerjevi prodajalnici v večkratnih ugrabkih, kakor sama izpoveduje, vzel svoji gospodinji iz predala okoli 400 K. Obsojena je bila na 3 mesece težke ječe. 3. Matija Eppich, zidarski pomočnik in gimnastiček, iz Srednje vasi pri Kočevji doma, je v noči od 29. na 30. rožnika t. l. razgrajal po Postojni, in ko ga je hotel tamnošnji redar odvesti v zapor, ga je zgrabil otožnec za bluzo, se vrgel na tla in z nogama bil okoli sebe. V občinskem zaporu se je izrazil proti orovniku z besedami: »Če ne bi bil zvezan, bi vas tako vrgel, da bi v zraku počil!« Izgovorja se, da je bil pisan, in da se vsega tega ne ve nič spominjati. Obsojen je bil na 6 mesecev težke ječe.

— **Vojaka in policaja obgrizel.** Anton Žnidarič, prepenjač na južnem kolodvoru, stanuje na Zaloški cesti št. 13, je prišel včeraj zvečer v Kendovo gostilno na Teržaški cesti in napravil cehe 2 K, katerih ni hotel plačati. Nameraval je

pobegniti in skočiti čez vrtno ograjo, kar pa je preprečil častniški služba Filip Lorček, ki je Žnidariča prijet. Ta se je hotel Lorčku iztrgati iz rok in ga je ugriznil v desno roko tako močno, da mu jo je skoraj pregriznil. Nato so poklicali policijskega stražnika, ki je Žnidariča aretoval. Na magistratu se je Žnidarič, ko so ga paljali v zapor, vrgel na tla in je enega stražnika sunil z nogo v levo nogo, da mu je pregriznil hlače in ga ranil.

— **Mlad tat.** Včeraj popoludne prinesel je 12letni deček Valentín Dovč k urarju Matevžu Rasbergerju na Sv. Petra cesti št. 42 uro v po pravilo. V delavnici dejal je Dovč Rasbergerju, da je žezen in je prosil Rasbergerja kozaret vodo. Med tem, ko je Rasberger šel iz delavnice po vodo, mu je Dovč ukradel srebrno uro in nato šel za Rasbergerjem v več vodo pit, nakar je pobegnil.

— **Roparski napad.** Črko stavec Josip Kolb, stanuje na Turjaškem trgu št. 5, je bil v nedeljo ponoči, ko se je vračal s kamniških planin počes v Ljubljano, na cesti v Šmarci od treh neznanih močnih napaden in na tla pobit. Napadalcem so mu vzelci 24 K in srebrno verižico. Kolb je na glavi poškodovan.

— **Napaden** je bil v nedeljo ponoči na cesti na Glinčah brivski pomočnik Franc Novak, stanuje na Karlovske cesti št. 15. Napadel ga je hlapac Alojzij Andlovec, stanuje na Tržaški cesti št. 23 in ga udaril z žilovko po glavi, da mu je prebil kožo in ga precej ranil.

— **Nogo złomil.** Ivan Postel, 51 let star, barvar pri Reichu na Pojanskem nasipu, je včeraj v delavnici padel po stopnicah in si złomil desno nogo v stegnu. Prepeljali so ga v deželno bolnico.

— **Prijet dezterter.** Orožniki so prijeli dezterterja Petra Mavrina, prostaka brambovskega pešpolka št. 4 in Vimola v črnomeljskem okraju in ga danes zjutraj pripeljali v vojašnico nazaj.

— **V Ameriko** se je odpeljal danes ponoči z južnega kolodvora 86 Slovencev in 29 Hrvatov.

— **Izgubil je** I. D., črkostavec v »Narodni tiskarni, na sprehodu iz Valvazorje kavarne po Miklošičevi cesti, Sodniških ulicah, Kolodvorskih ulicah ter po Sv. Petra cesti do hiše št. 38, črn usnjenn denarnik z zneskom nad 40 goldinarjev in starim novčičem kot privesek. Pošteni najditev najblagovoli najdeni denar oddati v »Narodni tiskarni proti postavni najdenini.

— **Najnovejše novice.** Začuščina kraljice Drage. Našli sta se dve vložni knjižici neke dunajske banke, kjer je vložila kraljica Draga takoj po svoji poroki na eno knjižico 120.000, na drugo pa 30.000 kron. Nadalje se je našel diadem iz brillantov, ki ga je poslal ruski car kraljici za poročno darilo, in ki je vreden 40.000 frankov. — Štirje turisti ponesrečili. Z »Walserjoch« je padel L. Stocker ter se ubil. Z »Waxenstein« sta padla dijaka Braun in Wallach ter se ubila. V bavarških gorah so našli truplo dijaka Teuscherja. — Obesil se je v zaporu v Draždanih Grellman, ki je učenca Schauberta umoril, oropal ter ga vrgel v vodo. — Poštni voznik Mičnay, ki je ušel s pošto 98.000 K, je bil obsojen le v štirileto ječo, ker se je dobil ves poneverjeni denar nazaj. — Velične poplave so bile v okolici Neisse. V Arnoldsdorfu je voda preplavila ter odnesla mrtve. V Wildbrunnu je odnesla voda vse hiše. V Ziegenhalsu se je podrolo sedem hiš v Langbrücku pa 22. — Človeška zver. V Gradcu so zaprla računskega poročnika Krebsa, ki je uganjal v svojem stanovanju neravnino zločine z mladimi deklincami. Dosedaj je znanih osem zlorabljenih deklincov od 8–13 let starih. Njegova žrta je tudi 13letna Julijana Golob, ki se je zastrupila. — Poneverjenje. K posojilnici v Mysložicah na Češkem je poneverjenih četr milijona kron. — Škandal v rumunskem ministru. Zaradi sleparjev na državni loteriji je bila celo vrsta uradnikov v finančnem ministrstvu in rumunskih bankirjev obsojenih v dve do petletno ječo. — Umrla je v svoji graščini blizu Celovca grofica Pötting, rojena Chorinsky, 82 let star. — Italijan z dinamitem. Na železnični blizu St. Gallena v Švici so prijeli nekega italijanskega delavca, ki se je vozil brez listka. Pri tem je eksplodiral dinamit, ki ga je mnogo nosil. — Odkod prihajate? — Iz Drurylane. — Kaj igrate? —

— **Razmerena Hrvatskem.** Iz Zlatara se nam piše 12. t. m. Tu je grozno! Minolo noč so demonstrante v vasi Bele kraj Zlatara pri nekem Židu vdrli v prodajalno in vse razbili petrolej pa izpustili. Nekateri Madjaroni kakor Bauer, Kohn in drugi so na svojihi hišah razobesili hravtske zastave. — V petek so prišli vojaki in orožniki v okraj. Obiskali so okolico in prigrali v zlatarske ječe vse polno ljudi, katerim hočajo s silo dokazati, da so demonstrante, etudi je vse to dokazovanje brez uspeha.

— **Papeževa boleznen.** Opasni znaki.

Papeža premaguje nenaravni zapanec ter je zelo slab in duševno zmeden. Zdravnik je samo prosil, naj ga puste spati. Srca vidno poča in ledvice jedva funkcijajo, tudi temperatura je zelo nizka, kar vse kaže, da katastrofa lahko hipoma nastopi.

— **Papežev nečak o papežu.** Grof Pecci je obiskal papeža ter izjavil, da je ozdravljenje popolnoma izključeno. Moč vidno poča in smrt je le vprašanje par dni.

— **Rusija za Rampollo.**

Rusija pozna med vsemi kardinali le Rampollo, ki pozna poljsko vprašanje ter ga zna ločiti od cerkevnih vprašanj. Zaradi tega bo Rusija zastavila vse moči, da prodre pri papeževi volitvi kardinala Rampolla.

— **Zadnji bulletin**

poroča: »Pešanje moči se zdržuje. Dihanje nekoliko bolje ter znaša 36, temperatura 37, puls slab, 92. Papežev stanje je še vedno resno, vendar nevarnost ni neposredna.«

Telefonska in brzjavna poročila.

Papež na smrtni postelji.

Rim 14. julija. Papež diha jako težko in je zelo nemiren. Noge mu vse bolj otekajo in moči ga zapuščajo. Največ časa je brez zavesti. Zdravnik pravijo, da je to zadnji stadij bolezni, da je to že agonija, vendar se še ne da reči, kdaj pride smrt.

Rim 14. julija. Ponoči so morali papežu trikrat injicirati kafro in kokain. Spal ni nič, bil pa večkrat brez zavesti. Nekajkrat je tudi govoril, a brez smisla, ker je duh že opešal. Ob 4. uri zjutraj je zahteval, da pride njegov netjak, grof Kamilo Pecci k njemu.

Rim 14. julija. Med kardinaloma Oreglio in Rampollo je zopet nastal knifikt. Oreglio je zahteval, da se mora dvorišče Sv. Damazija zapreti, Rampolla pa tega ni dopustil, češ, da komandira on v Vatikanu, dokler je papež še živ. Državni policiji je živahnna delavnost kardinala Oreglie postala tako sumljiva, da ga dva detektiva neprestano nadzirata.

Rim 14. julija. Dr. Lapponi je izdal ob 11. uri 40 min. sledenje izjavilo: »Stanje papeževu zelo resno, vendar ni posredne nevarnosti. Papež še lahko živi 2 do 3 dni. Kažejo se znaki krvnega pomanjkanja v možganih, vsled česar zapušča papeža spomin.« Po drugem zatrdilu je katastrofo pričakovati vsako uro.

Dunaj 14. julija. Tukajšna nunciatura je dobila sledenje izjavko: Resen položaj obstoji ne prestano.

Rim 14. julija ob 10. uri 35 minut dop Zdravnik je izjavil, da se bliža konec in da umrje papež tekom prihodnjih ur.

Dunaj 14. julija. Zastran imenovanja Kallayevega naslednika je misliti, da se vname ljut zakulisni boj. Madjari zahtevajo, da mora skupni finančni minister biti zopet Madjar in da mora ostati uprava Bosne v njihovih rokah, da bi še nadalje odločevali madjarski interesi med tem ko dvorni krogi žele, da dobi Bosna samostojnega upravitelja.

Zagreb 14. julija. Minolo noč sta tu na dveh mestih primerni dinamitna atentata, kar je v mestu provzročilo nepopisno razburjenost. Ob 8/4 ponoči je pri hišah vratih zagrebškega prosta, ki je tudi madjarski deželnih poslanec, eksplodirala dinamitna patrona. Detonacija je bila tako strašna, da se je čula do drugih konca mesta. Prostova hiša je znatno poškodovana. Dinamit je raznesel hišna vrata in kosce daleč proč vrgel. Razbitih je bilo okrog sto šip. Spalnica 81letnega prosta je bila vsa posuta od zdrobljenih stekel. Celo na hiši, stojeci na nasprotni strani ceste, so bila o k na razbita. Ali se je atentat zgordil iz osebnih ali iz polit

Borzna poročila.

Ljubljanska

"Kreditna banka" v Ljubljani.

Uradni kursi dunaj. borze 14. julija 1903.

	Denar	Euro
1% majeva renta . . .	100 55	100 75
2% srebrna renta . . .	100 40	100 80
4% avstr. kronska renta .	100 70	100 90
4% " zlata . . .	121 25	121 45
4% ogrska kronska . . .	99 40	99 60
4% zlata . . .	120 80	121 —
4% posojilo dežele Kranjske . . .	99 75	—
4% posojilo mesta, Splitja . . .	100 —	—
4% Zadra . . .	100 —	—
4% bos.-herc. žel. pos. 1902 . . .	101 10	102 10
4% češka dež. banka k. o. . .	99 90	100 10
4% ž. o. . .	99 60	100 —
4% zast. pis. gal. d. hip. b. . .	101 —	101 75
4% pešt. kom. k. o. z . .	106 40	107 40
4% zast. pis. Innerst. hr. . .	101 —	102 —
4% ogr. centr. . .	100 50	101 —
deželne hranilnice . . .	100 —	100 80
4% zast. pis. og. hip. b. . .	100 —	101 —
4% obl. ogr. lokalne železnice d. dr. . .	100 —	101 —
4% češke ind. banka . . .	100 —	101 —
4% prior. Trst-Poreč lok. žel. . .	98 50	99 75
4% doleniški železnici . . .	99 50	99 75
2% juž. žel. kup. 1/4 . . .	308 —	310 —
4% av. pos. za žel. p. o. . .	100 50	101 50
Srečke . . .	160 —	165 —
" " 1860/1/ . . .	183 —	188 50
" tizske . . .	246 —	250 —
zemlj. kred. i. emisije . . .	156 25	158 25
" II. ogrske hip. banke . . .	278 —	282 —
srbske à frs. 100- turške . . .	270 —	274 —
Basiliška srečke . . .	121 —	122 —
Kreditne . . .	18 70	19 70
Inomorske . . .	430 —	436 —
Krakovske . . .	83 —	87 —
Ljubljanske . . .	77 —	81 50
Avstr. rud. križa . . .	71 —	76 —
Ogr. Rudolfove . . .	54 50	55 50
Salcburške . . .	26 75	27 75
Dunajsko kom. . .	68 —	71 50
Deželne . . .	78 —	81 —
Južne železnice . . .	81 —	88 75
Državne železnice . . .	160 —	165 —
Avtro-ogrskie bančne del. . .	183 —	188 50
Avtro. kreditne banke . . .	246 —	250 —
Češke . . .	162 75	163 75
Zivnostenske . . .	733 —	734 —
Premogokop v Mostu (Brux) . . .	261 —	262 —
Alpinške montane . . .	650 —	655 —
Praške želez. ind. dr. . .	371 50	372 50
Rima-Murányi . . .	1645 —	1655 —
Trboveljske prem. družbe . . .	466 —	466 —
Avtro. orožne tovr. družbe . . .	375 —	379 —
Češke sladkorne družbe . . .	349 —	350 —
Valute . . .	150 —	154 —
C. kr. cekin . . .	11 30	11 38
20 franki . . .	19 05	19 06
20 marke . . .	23 48	23 56
Sovereigns . . .	23 92	24 —
Marke . . .	117 32	117 52
Laški bankovci . . .	95 25	95 45
Rublji . . .	253 —	253 75

Zitne cene v Budimpešti.

dne 14. julija 1903.

Termin.

I	ščica za oktober . . .	za 50 kg	K	7 39
1	maj 1904 . . .	50 "		7 48
2	oktober . . .	50 "		6 18
3	julij . . .	50 "		6 30
4	avgust . . .	50 "		6 28
5	maj 1904 . . .	50 "		5 01
6	oktober . . .	50 "		5 28

Efektiv.

10-15 vinarjev ceneje.

Vezene bluze

appenzelsko vezanje! Pričnejo! Od dom poštne prosto in že ocarinjen. Ceniki s podobnim obratom pošte. Tovarna za svilo G. Henneberg, Zurich. 7 (40-3)

Meteorologično poročilo.

Vrhina nad morjem 806 2. Srednji kračni tlak 736 0 mm.

Ind.	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
13. 9. zv.	732 1	174	sl. jvzhod	del. oblač.	
14. 7. zv.	733 6	160	sl. jjvhz.	megla	
12. pop.	734 9	198	sl. szahod	oblačno	

Srednja včerajšnja temperatura 19 8°, normale: 19 7°. Mokrina v 24 urah: 6 4 mm.



(zdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ivan Tavčar.)

Srečke.

Angeljnovi milo

znamko



sta najbolj koristni štedilni mili za hišno rabo!

Tovarna mila

Pavel Seemann

Ljubljana.

Coxin

novo sredstvo za razvijanje fotografskih plošč, filmov i. t. d.

brez temnice

pri dnevni ali umetni svetlobi (postavno zavarovan), se dobiva v vseh zadevnih trgovinah.

Coxin ni nikak varvan razvijalec.

Coxin ne potrebuje nikakih novih aparativ in se vedno lahko rabi.

Le za prekupe.

Družba za izvoz Coxina Dunaj, VII/2, Breitegasse 9.

Muhe so zopet sitne!

Edina, vsaki zahtevi zadostna prava za uničenje teh škodljivcev je amerikanski

„Tanglefoot“.

En sam list jih vjame in obdrži do 2000. Dobi se v vseh trgovinah po 10 vinarjev list. (11-157)

Glavna zaloga za Kranjsko:

Edmund Kavčič
v Ljubljani.



V Latermanovem drevoredu!

Svetovnoznaní francoški cirkus

S poniji, psi in opicami

bo imel

od danes do nedelje 19. t. m.

zaradi udobnosti

vsak dan 3 predstave

in sicer prva ob pol 5., druga ob 6. in tretja ob pol 8. uri.

Samozvanec in originalne predstave!!

Nad 100 živali!

K obilnemu obisku vabi najljubljene ravnateljstvo.

(1840-1)

Da zvečer sladko zaspim,
zjutraj se vesel vzbudim,
in življenja slast vžijem —
le, če Čvekovi brinovci pijem.

(1811-2)

Abstinenci sanatorij "TANNHOF" v Gratweinu Štajersko.

Penzijska cena uključno s stroški za zdravljenje od 5 gld. višje. Mična, mirna lega. Pojasnila daje zastonj in franzko ravnateljstvo.

Univ. med.

DR. JOS. TIČAR

dosluženi sekundarij deželne bolnice

uljudno naznanja, da se je naselil za

okrožnega zdravnika

v Kranjski gori.

Kranjska gora, 14. julija 1903.

(1836-1)

za dobro podjetje
se isče (1836-1)

kompanjon.

Naslov pove upravnštvo »Sl. N.«.

Nove suhe gobe

in vse

deželne pridelke

kupuje (1807-2)

Anton Kolenc v Celju.

Priporoča tudi slav. občinstvu svoje bogato zalogo vsakovrstnega

špecerijskega blaga

na debelo in drobno.

Korčnica iz operete „Amazonke“
za klavir izložil Viktor Parma
je izšla 1. julija t. l. v „Novih akordih“. (III. letnik
2. junij — Novčnina: 8 kron na leto.) (145)

St. 736.

Razpis učiteljske službe.

Na I. mestni deški ljudski šoli je stalno popolniti s početkom šolskega leta 1903/4 mesto učitelja s sistemiziranim prejemki.

Pravilno opremljene prošje je predlagati uradnim potom

najkasneje do 6. avgusta t. l.

pri c. kr. mestnem šolskem svetu v Ljubljani.

Na nezadostno opremljene in zakasnele prošje se ne bo oziralo.